

Ideer

25 ÅR SIDEN «HUNTING HIGH AND LOW»: Neste år er det jubileum for a-ha debutplate. Paul Waaktaar-Savoy har allerede vært gjennom arkivene. Det er en norsk albumklassiker som fortjener deluxebehandling. – Det finnes 100 versjoner av alt. For hver a-ha-plate er det mange parallelle virkeligheter, sier han.

Det handler om å prøve å ikke høres ut som
Og det handler om «å forløse Morten Harket

SAMMEN, MEN HVER FOR SEG: a-ha optrådte på finalen i tyske «Top Modell» i slutten av mai. Designeren de i taket. Så framkalte det da også stor grad av selvрони i a-ha-leiren. Fra venstre Magne Furuholmen, Morten H

DIKTET

Sårkortdikt

denne ulidelige våren
stikker nesen oppi
mine mørke bed

Violetta Fjør

Aprilfinalist, Diktammeret/dagbladet.no

KULTURTIPSET

«Et rop om frihet»

Verden var enklere på 80-tallet. Russerne oppførte seg barbarisk i Afghanistan og den rene, hvite ondskap hersket fortsatt i Sør-Afrika. For oss nordmann var det enkelt å fordømme begge deler, mens det ble skrevet mindre om i hvilken grad USA støttet dødsskvadroner i Latin-Amerika, for eksempel. «Cry Freedom», som vises på NRK2 i kveld, er et tidsbilde på hva som gjorde oss opprørt i 1987. Fem år tidligere hadde Richard Attenborough sopet inn alle de gjevste Oscar-statuetten med sin «Gandhi» og nå tok han for seg historien om Steve Biko, apartheidaktivisten som ble drept i politiets varetekt, og journalisten som skrev bok om ham, Donald Woods (Kevin Kline). Denzel Washington fikk sin første Oscar-nominasjon for rollen som Biko. Filmen ble spilt inn i Zimbabwe, en selvstendig nasjon med ei lys framtid ...

Mikael Godø

journalist og kommentator i Dagbladet

KULTUR I BILDER

NIFS ARV: Den gamle kinesiske skikken med å binde sammen kvinners føtter i oppveksten, slik at føttene ble knøttsmå på voksne kvinner, er heldigvis slutt. Men samleren Amber Wang har tatt vare på noen av skoene. For ham er det en viktig kulturarv, men han mener også skoene inspirer dagens moteskaper. Og det er jo et tankekors. FOTO: AFP/Scanpix

Inni hodet

NY PLATE FRA A-HA

Sven Ove Bakke
sob@dagbladet.no

KÖLN (Dagbladet): En nasjonal stolthet. En eksportartikkel gjennom mange år. Musikkvideopionerer. Ungpikeidoler. Stor innflytelse på en hel 80-tallsoppvokst generasjon. De store egoers høyborg. Og med en frontfigur som gjerne vikler seg inn i intrikate, improviserte eksistensfilosofiske utlegninger så fort han får en mikrofon foran seg.

ALT DETTE ER VESENTLIGE deler av det bildet som har vært skapt – og dyrket – av a-ha i offentligheten de siste 25 åra. Det er ingen overdrivelse å si at a-has musikk har vært underreportert og underanalysert i samme periode. Men hvorfor?

Er det fordi det alltid er mye morsommere med alt det rare Morten Harket lirer av seg i inter-

vjussettinger? Er det fordi musikken er blitt noe sekundært, noe vi har tatt litt for gitt, i vår dyrking av a-ha som kjendis, våre eneste egentlige popstjerner noensinne?

Har vi rent ut glemt å spørre om tankene bak musikken, vært mer opptatt av speldietter, Harket-biceps, tarmskyll, Furuholmens Coldplay-vennskap og familien Waaktaar-Savoy's fancy Manhattan-loft?

PÅ DET KOMMENDE ALBUMET «Foot Of The Mountain» skjer det endelig noe i a-has musikk igjen. Man hører en kniving mellom det modne, svulmende voksenpop-a-ha som har fått etablere seg etter comebacket i 2000 (nå representert ved blant annet singelen «Foot Of The Mountain») og et a-ha som igjen lefler med synthpoparven fra sin egen, spede begynnelse («Riding The Crest», «What There Is»). En kniving mellom en komfortabel, vennlig gjenkjennelighet og en vilje til å røske opp i nettopp denne etablerte døsen. «Foot Of The Mountain» representerer et oppgjør med en epoke, forsoning med en annen. Men hvorfor nå? Og hvem har ivret for at det skal være slik?

Skal vi først dyrke a-ha som en

nasjonal kulturstolthet, så er dette en veldig interessant musikalsk vending. Og den skal de – låtskriverne Paul Waaktaar-Savoy og Magne Furuholmen – få snakke om hver for seg, i ro og fred, her og nå. Helt fritt for improviserte eksistensfilosofiske utlegninger.

- HVORFOR RETUR TIL SYNTHENE?

Magne Furuholmen: – Jeg har ønsket dette veldig sterkt. Intelligent synthpop, stemningsfull og relevant – dette var et sound vi var med på å skape. Men jeg har slåss med nebb og klør for det. «Det var så pinlig da, hvorfor gjorde det igjen?» Men det var jo alt rundt som var pinlig, ikke musikken i seg selv.

Paul Waaktaar-Savoy: – Alle hadde lyst, vi var klare for å gjøre noe mer teknologisk denne gangen. Men for meg var det lettere sagt enn gjort. Det kan fort bli banalt, mer Kylie Minogue enn Depeche Mode. Jeg gravde fram de gamle synthene og prøvde å sette dem opp, men endte opp med å søke hjelp til programmeringsdelen. Vi har vært innom mye forskjellig i denne innspillingen, og det har vært noen øyeblikk av full panikk. Du kan leke med ting

STREAMES FRA MANDAG: Det nye a-ha-albumet skulle opprinnelig slippes først i Tyskland fredag 19. juni og den påfølgende mandagen i Norge, men nå er utgivelsen av «Foot Of The Mountain» flyttet til 15. juni. Fra mandag 8. juni blir albumet streamet på nett, ifølge en pressemelding fra Universal Music Norge.

Lengste tone holdt i en hitlåt: Denne rekorder innehas av Morten Harket, sanger i a-ha. I «Summer Moved On» (33. plass i juni 2000) holder han en vokal tone i 20,2 sekunder. **Rekordoversikt på Everyhit.com, Storbritannias Top 40 hitdatabase.**

et gamlehjem. Det handler om å ikke være pinlig berørt av 80-tallet.». Her setter **a-ha** fingeren på egen puls i 2009.

av sceneoppsettet skulle visst med hvilken illustrerende presisjon han her har iscenesatt Norges eneste egentlige popstjerner: Separert og langt fra hverandre, og med hodene skallen- Harket og Paul Waaktaar-Savoy. Foto: Gorm Gaare

på a-ha

«Foot Of The Mountain» representerer et oppgjør med en epoke, forsoning med en annen. Men hvorfor nå? Og hvem har ivret for at det skal være slik?

som du har gjort før, men det må peke framover. Men det lå også noen begrensninger fra starten av som var interessante. Det var for eksempel ikke lov å spille grep, alt skulle være et riff. Og vi jobbet med åtte spor. Det kunne være en fruktbar dogmatikk.

Furuholmen: – Egentlig ønsket jeg at plata skulle hete «Digital», som en motsetning til vår forrige

plate «Analogue». Vi er ikke 20 år lengre, men vi trenger ikke høres ut som et gamlehjem heller. Det har jeg ikke lyst til å akseptere. Egentlig skulle jeg ønsket at vi hadde rendyrket synthvendingen enda mer. Det hadde blitt et tydeligere statement. Hadde det vært opp til meg, skulle vi ikke hatt strykere på plata i det hele tatt, for eksempel. Men det er jo ikke jeg

som bestemmer alene i dette bandet.

- SÅ HVEM BESTEMMER?

Waaktaar-Savoy: – Det er vanskelig å skrive sammen med noen, låtskriving er en prosess som går innover, ikke utover. Og låtskriving og innspilling er to helt forskjellige ting. Man «hører» hvordan en låt skal være når man skriver den, og du jager alltid etter den følelsen etterpå. Det er som poker. Du spiller og bløffer så bra du kan. Og enten må du være med, eller så må du gi deg. Og det er en vanskelig greie å se en låt forandre helt karakter gjennom innspilling og produksjon. Den skal gjennom veldig mange ledd før den blir ferdig. Og det er frustrerende hvis du ender opp med å like låta mindre. Noen ganger føles det som en låt har fått trukket alle tennene. Vi kunne nok ha gjort alt selv uten andre produsenter, men det hadde vel senket hver og ens forventede levetid med cirka ti år.

Furuholmen: – Det er mange viljer og forskjellige ambisjoner i dette bandet. Man må ha slegga framme og slåss for det man har tro på. Husk at vi er barndomsvenner, du har med deg den

urettferdige taklingen på løkka i barneåra i bagasjen. Det er ingen grunn til å romantiserer kjiphet som kreativ drivkraft, eller mytologisere den. Alt har en grense, og vi må også prøve å løfte hverandre. Og den eneste vi ikke kan ta ut av regnskapet i dette bandet er Morten Harket. Han er utrolig viktig for uttrykket vårt. Det må jeg og Paul akseptere. Vår oppgave i dette bandet, og nøkkelen til a-has storhet, ligger i å forløse Morten.

- SÅ HVORDAN BRUKE MORTEN HARKET?

Furuholmen: – Mortens hybrid, hans *operati* kan bli veldig voldsom. Å dytte ham i rockretning fungerer ikke nødvendigvis det heller. Morten som rocker er ikke helt troverdig, han mangler 60 sigaretter om dagen og et alkoholproblem. I orkestersetting blir det gjerne *schmalz*, det blir opera. Men i det kjølige, distanserte synthlandskapet er han perfekt. Morten er et fantastisk våpen å ha i arsenalen. Men han må brukes riktig.

Waaktaar-Savoy: – Mortens stemme passer i denne klangverdenen. Og jeg tror han føler seg bedre i den. I låten «Shadow-

side» er det et spenn på fem tonearter, det er få andre vokalistere som klarer å ta det hjem. Når jeg skriver spesifikt for a-ha, vet jeg hva jeg har å gå på vokalt, hvem jeg kan stole på at får det til.

- OG ALLE ER ENIGE OM AT DET HAR VÆRT EN FIN TUR?

Waaktaar-Savoy: – Det er blitt ei plate som *hopefully* er ganske *enjoyable*.

Furuholmen: – «Foot Of The Mountain» er blitt et album som melder seg på på en bra måte, det er en annen vitalitet her enn på lenge. Albumet kan nesten høres som en tribute til den originale ideen om a-ha.

- OG HVA MENER MORTEN HARKET SELV?

Morten Harket: – Det har vært et kick. Dette albumet representerer et tydelig grep i forhold til å velge en bestemt retning. Vi har lagt begrensninger på oss og vendt tilbake til et mer synthbasert lyd miljø. Det har vært en deilig ting å gjøre. Jeg opplever det som en revitalisering av oss som band.

Sven Ove Bakke er musikkansvarlig i Dagbladet.